No. 116 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 28 September.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten September.

Gisteren is de koning, vergezeld van de koningin en de princessen, naar het kamp van Compiegne vertrokken, zullende de koning gedurende acht dagen te Compiegne verblijven. Ook de ministers en vreemde gezanten zijn uitgenoodigd om zich naar Compiegne te begeven.

De maarschalk *Soult* is gisteren van Meudon in de hoofdstad teruggekeerd, en begeeft zich heden insgelijks naar het gezegde kamp.

— Men spreekt er van, dat het bewind, in de aanstaande zitting der kamers, ten gevolge van de jongste gebeurtenissen, onderscheidene ontwerpen van wet zal voordragen, en daaronder een, waarbij het vestigen van eene geschikte plaats in het Algerijnsche wordt bepaald, ter overbrenging en bewaring van veroordeelde personen. Zeker schijnt het, dat de grootzegelbewaarder aan de procureurs-generaal eene circulaire heeft gezonden, waarin op de strenge handhaving van de wetten van September wordt aangedrongen, die volgens den minister, in de uitvoering zeer verzwakt zijn.

Bij eene andere circulaire moet een scherp toezigt zijn aanbevolen tegen de pogingen, die door het comité tot het bewerken van eene verandering in de verkiezingen worden aangewend.

— Ons bewind heeft 4500 paarden in Engeland aangekocht.

— De *Gazette des tribunaux* vermeldt dat ten gevolge der verklaringen van *Quenisset*, drie werklieden in de voorstad *St. Antoine* woonachtig, gisteren zijn gearresteerd en naar de conciergerie overgebragt.

— De jury heeft den *National* wegens de jongste beschuldiging van de onschendbaarheid des konings te hebben aangerand, vrijgesproken.

— Blijkens nadere berigten zijn bij de onlusten te Clermond 4 militairen en 11 opstandelingen, alsmede eene vrouw die van verre door een matten kogel getroffen werd gedood, terwijl nog 12 militairen en 17 burgerpersonen in de hospitalen gekwetst lagen.

— De *Moniteur Parisien* deelt een berigt mede 't welk hetzelve zegt, dat voorzeker de verbazing van het publiek zal wekken. Het is namelijk dit, dat in de gemeenten van Beaumont en Aubière, wier bevolking voor een gedeelte deel genomen heeft aan den opstand te Clermond Ferrant, de nieuwe belastingsmaatregelen reeds lang geleden waren ingevoerd en er toen niet den minsten tegenstand hadden gevonden, zoodat de inwoners nu, voor anderen misdadig partij getrokken hadden in eene zaak, omtrent welke zij voor zich-zelve geen bezwaar gevonden hadden.

— Te Cherburg is een nieuw fregat van 60 stukken te water gelaten.

— Heden (24 Sept.) stonden de 3 pCt. 79 fr. 10.; 5 pCt. 114 fr. 70 c.; Sp. Ardoin 22¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 23sten September.

Z. M. de koning van Pruissen is den 16den dezer te Warschau aangekomen, om een bezoek bij zijn doorluchtigen zwager, den keizer van Rusland af te leggen. De laatstgenoemde was den koning een eind ver te gemoet gereden. Des avonds was de stad algemeen verlicht.

Voor 's konings vertrek van Breslau heeft de ridderschap van Silezie ter eere van de koninklijke pruissische familie prachtige feesten gegeven waaraan, behalve de vorstelijke personen, ettelijke honderd genoodigden hebben deel genomen. In de op die feesten uitgebragte toasten is ook herdacht geworden aan de voor honderd jaren plaats gehad hebbende vereeniging van Silezie met de pruissische monarchie, en de Koning heeft daarop met den volgenden wensch geantwoord: » Nog duizend jaren, zoo als die honderd! »

— Honderd twaalf dames uit de adellijke geslachten van Silezie hebben, gedurende het verblijf van H. M. de Koningin van Pruissen in die provincie, aan Hoogstdezelve tot eene gedachtenis aangeboden een prachtig geborduurd tapijt, groot 800 vierkante voeten, en voorstellende den Silezischen adelaar, omringd van de 112 wapenschilden der voornoemde geslachten.

— De berigten nopens den graanoogst in den Neder-Rijn en Westphalen luiden zeer gunstig. De rogge is goed geslaagd en het zomerkoren is uitstekend.

— De ijzeren spoorweg van Straatsburg naar Bazel is den 19den September met veel plegtigheid ingewijd. Men heeft dezen spoorweg, die 35 uren lang is, vooral aan den ijver van een Elzasser, *Nicolaas Koechlin* te danken, die te gelijk het ontwerp daarvan gevormd en het groote werk met loffelijke volharding ten einde gebragt heeft.

— De Augsburger *Allgemeine Zeitung* welke dezer dagen uit Rome meldde, dat eene schikking der geschillen wegens het Keulsche aartsbisdom nabij ophanden was, geeft thans het volgende schrijven uit Keulen: » Uit eene goede bron kunnen wij melden, dat wij eene gewenschte beslechting van onze kerkelijke geschillen mogen te gemoet zien. Het bevestigt zich, dat onlangs bij de bekende zamenkomst van den bisschap van Eichstadt met den aartsbisschop van Keulen, de volmaaktste overeenstemming tusschen de beide prelaten geheerscht heeft. De voorstellen, welke de bisschop van Eichstadt in last had te doen, waren van dien aard, dat zoo de aartsbisschop zich daarmede tevreden verklaarde, eene voor beide de partijen bevredigende oplossing van het vraagstuk [redacted] De onderhandeling is gevoerd op den grondslag van een kortstondigen terugkeer des aartsbisschops op zijnen zetel en van de benoeming eens coadjutor's.

— Volgens berigten uit Salzburg is den zoon van don *Carlos*, den infant don *Juan*, een dergelijk ongeluk overkomen als den hertog *van Bordeaux*, te Kirchberg. Bij het storten van zijn paard is namelijk zijn arm gebroken. De breuk is echter eveneens niet gevaarlijk.

BELGIE.

BRUSSEL, den 26sten September.

Het bevestigt zich, dat het gouvernement besloten heeft om de reserve-bataillons van het leger te ontbinden. Deze regimenten werden voor zes jaren, onder het bestuur van den generaal *Evain*, georganiseerd, en wel ten getale van negen. Twee werden er in 1839, na de sluiting van den vrede gelicencieerd, thans zullen de overige zeven volgen. Deze zeven regimenten tellen te zamen 23 bataillons, waardoor het kader der infanterie aanmerkelijk verzwakt wordt, waarin overigens reeds de volgende reductien waren gebragt: het Schelde-bataillon, de vierde bataillons van de 12 regimenten van linie, het vierde bataillon van het eerste regiment jagers te voet, derhalve te zamen 37 gesupprimeerde bataillons. De infanterie zal dus nu nog bestaan uit 49 bataillons, te weten: 3 bataillons der 12 linie-regimenten, 1 keurtroep-regiment van 4 bataillons en 3 bataillons van ieder der 3 jager-regimenten te voet. In[illegible] men ieder bataillon op eene sterkte van 800 man rekent, dan [illegible] infanterie sterk zijn 39,200.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten September.

In de zitting van de tweede kamer der Staten-Generaal van zaturdag is ingekomen eene missive van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, waarbij aan de kamer een nieuw ontwerp van wet betrekkelijk de Maatschappij van Weldadigheid wordt aangeboden. — Verzending aan de afdeeling.

De heer *Repelaer* brengt, namens de commissie, welke belast geworden is, om de lijsten van drie kandidaten voor de opengevallene plaatsen in de Algemeene Rekenkamer en in den Hoogen Raad, den

Koning aan te bieden, verslag uit, waaruit blijkt, dat de commissie op de gewone wijs bij den Koning ontvangen en dadelijk bij Hoogstdenzelven toegelaten is, en dat Z. M. aan de commissie verklaard heeft, zoo spoedig mogelijk de keuze te zullen bewerkstellingen.

De commissie wordt wegens de door haar volbragte taak bedankt.

De beraadslagingen worden geopend over het ontwerp van wet, houdende transitoire bepalingen voor het Hertogdom Limburg, in verband met het bepaalde bij art. 6 der Grondwet.

De heer *Cornelie* wenscht gerust gesteld te worden, dat, uit de goedkeurende stem, welke hij voornemens is op het ontwerp uit te brengen, niet zal worden afgeleid, dat hij voor het vervolg bekrachtigt, de grondslagen, waarop, volgens dit ontwerp, het kiesregt en de zamenstelling der Provinciale Staten in het Hertogdom Limburg zal worden bepaald. Die geruststelling verlangt hij zoowel voor de ingezetenen van Limburg, als voor zich zelven.

Z. Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken meent die vraag niet beter te kunnen beantwoorden, dan door het standpunt aan te geven, waarop de Regering zich, bij de aanbieding der vroeger voorgestelde drie ontwerpen, bevond, en waarop zij zich thans geplaatst ziet. Bij het vervaardigen der drie eerste ontwerpen, is men uitgegaan van het beginsel, dat het in art. 6 der Grondwet voorkomende woord *stemregt* geacht moet worden alleen het regt van *stemmen*, en niet dat van *kiezen* te bedoelen, en is dan ook, bij die ontwerpen, van de kiezers alleen dan eenig gewag gemaakt, wanneer zulks voor het behoorlijk verband der voorgedragen wordende bepalingen noodzakelijk was te achten. Men meende zich in dit opzigt zoo stip mogelijk aan de Grondwet te moeten houden. Om echter den geest en de bedoeling der bepalingen op dit stuk goed na te gaan, heeft men de discussien van de enkele en dubbele kamer, over de wijziging der Grondwet, gadegeslagen. Toen ontwaarde men, dat de zaak voor tweeledige beschouwing vatbaar was.

Na de inzage van de processen-verbaal der afdeelingen over de voorgestelde drie ontwerpen, heeft de Regering geene zwarigheid gemaakt, die voordragten in te trekken, en te verklaren, dat er in eene volgende zitting meer volledige voordragten zouden worden gedaan.

Intusschen is de staat van zaken in Limburg van dien aard, dat er eenige voorziening wordt gevorderd, ten einde de provinciale Staten aldaar kunnen worden zamengesteld, en deze tot de verkiezing van een lid van de tweede kamer der Staten-Generaal, voor dat hertogdom, kunnen overgaan. Daartoe strekt de tijdelijke maatregel, die thans wordt voorgesteld. Als zijn bijzonder gevoelen wil Z. Exc. wel mededeelen, dat de verhouding, die daarbij ten aanzien van [illegible] het Hertogdom wordt vastgesteld, op den duur niet zal kunnen blijven bestaan, maar dat er geene mogelijkheid was, om in dit bezwaar te voorzien. Hij vermeent, dat de goedkeuring van de aanhangige voordragt van geen invloed op de toekomst zijn zal.

Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp met algemeene (50) stemmen *aangenomen*.

Daarna is de openbare vergadering veranderd in eene zitting met gesloten deuren, welke door Z. Exc. den directeur-generaal van oorlog, den generaal-majoor *List*, is bijgewoond.

Bovengemeld nader ontwerp van wet, betrekkelijk de zaken der Maatschappij van Weldadigheid, behelst de volgende artikelen:

Art. 1. Aan de Regering wordt een crediet geopend ten beloope 1°. van *f* 225,000, om door haar te worden uitbetaald aan de maatschappij van Weldadigheid tot zoodanige einden en onder zoodanige voorwaarden, als de Regering zal noodig oordeelen; en 2°. van hoogstens *f* 3000, tot bestrijding der kosten, welke uit de door de Regering te nemen maatregelen kunnen voortvloeijen.

Art. 2. Tot voldoening van hetgeen, ter zake der kosten van vestiging van behoeftigen in de kolonien der Maatschappij, tot op den 1 Julij 1842 benoodigd is, zal uit de schatkist worden verstrekt eene som van *f* 42,000.

Art. 3. De sommen bij de twee voorgaande artikelen vermeld, gezamelijk ten bedrage van hoogstens *f* 270,000, zullen worden bestreden uit hetgeen de uitgaven, vermeld in de begrooting van onderscheidene hoofdstukken der Staatsuitgaven over 1841, zullen blijven beneden de sommen, daarvoor toegestaan.

In de memorie van toelichting, bij dit ontwerp gevoegd, wordt, onder anderen, gezegd, dat de naauwgezette overweging der processen-verbaal van de nadere beraadslagingen der afdeelingen van de kamer, over het vroeger aangeboden ontwerp betrekkelijk de zaken der Maatschappij, de Regering heeft doen besluiten, om de eindregeling dezer zaak ten onderwerp van nadere beraadslagingen te maken. Daarvoor wordt eenige tijdruimte vereischt, ten einde daarbij met al die beradenheid en omzigtigheid te werk te kunnen gaan, welke het hoog gewigt der zaak vordert, en alle overijling te vermijden. Inmiddels zullen de noodige middelen beschikbaar gesteld moeten worden, om de zaken der voormelde Maatschappij aan den gang te houden. De Regering heeft het, in verband tot den inhoud der voormelde processen-verbaal, raadzaam geacht, die beschikbaarstellingen niet bij de staatsbegrooting aan te vragen, maar die aanvraag te doen strekken ten onderwerp van het bovenstaand ontwerp. Daarbij is zorgvuldig alles vermeden, wat zou kunnen geacht worden de toekomst eenigermate te binden. Eene louter tijdelijke voorziening wordt er bij geregeld, in afwachting van hetgeen ten aanzien der Maatschappij, des noodig, nader door de wet zal worden vastgesteld. Het eerste artikel magtigt de uitbetaling van de Maatschappij van een gezamenlijk bedrag van *f* 225,000, waaromtrent bij de toelichting van het vorig ontwerp reeds de vereischte ophelderingen zijn verstrekt, en welk bedrag de Maatschappij noodig heeft ter voldoening van hetgeen zij in 1841 te betalen heeft, tot voorziening in de benoodigheden van hare fabrijken en in hare verdere behoeften. Die uitbetaling zal echter slechts plaats hebben onder zoodanige voorwaarden, als de Regering noodig zal achten ter bevordering van eene doeltreffende regeling van de zaak der Maatschappij; — die voorwaarden kunnen uitgaven noodzakelijk maken, tot bestrijding van welke bij dat zelfde artikel een som van *f* 3000 beschikbaar wordt gesteld. De verpligting, welke de Regering bij de bestaande, reeds aan de Staten-Generaal medegedeelde, overeenkomsten op zich heeft genomen, tot voldoening eener som van *f* 222,000 's jaars voor kosten van vestiging van 9,200 personen, bij die overeenkomsten bedoeld, duurt voort tot 1°. Junij 1842. Aan die verpligting dient te worden voldaan, vermits anderzins de Regering zou in gebreke blijven de bij, bilaterale contracten, door haar stellig op zich genomen verbindtenissen na te komen. Bij de begrooting voor 1841, is eene som van *f* 100,000 uitgetrokken tot aanvulling van hetgeen van de provincien en gemeenten, ter zake der kolonisatie harer behoeftigen, minder wordt terug ontvangen dan over dat jaar, tot de naleving der bedoelde contracten benoodigd is; — naar dien zelfden maatstaf wordt voor die aanvulling, voor de vijf eerste maanden van 1842, een bedrag, in ronde som, van *f* 42,000 vereischt. Het 2de artikel van het ontwerp strekt, om dat beloop beschikbaar te stellen. Daar het bestrijden der gevorderde uitgaven uit de buitengewone middelen, waarvan de daarstelling is toegestaan bij de wet van den 27 December 1840, zwarigheid heeft ontmoet, zoo heeft de Regering gemeend, bij art. 3 te kunnen voordragen, de voldoening van het benoodigde aan te wijzen op hetgeen de uitgaven, vermeld in de begrooting van onderscheidene hoofdstukken der staatsuitgaven voor 1841, zullen blijven beneden de sommen, daarvoor toegestaan.

Heden (Maandag) zullen de afdeelingen der kamer, zoo wel over dat ontwerp, als ten aanzien der hoogheemraadschappen, enz., eene bijeenkomst houden.

— Naar men verneemt heeft Z. M. den heer *J. R. de Brueys*, hoogleeraar aan de Utrechtsche hoogeschool, tot ridder der order van den Nederlandschen Leeuw benoemd.

— Men verneemt dat [illegible] den 4den dezer, vergunning heeft verleend tot het bestraten van den weg van Groningen naar Winzum.

— De in de residentie aanwezige leden der Luxemburgsche commissie hebben de eer gehad, vrijdag het middagmaal bij Z. M. te gebruiken.

— Uit 's Hage schrijft men van gisteren:

» Gisteren avond ten 8 ure, ontstond er brand in den Snuifmolen, *de Stier*, staande aan de Delftsche trekvaart, en toebehoorende aan den heer *Viruly*; welke brand zoo hevig was en zoo snel toenam, dat de geheele molen binnen korten tijd tot den grond toe vernield werd, niettegenstaande den ijver van twee spuiten uit Delft en Rijswijk, aan wie het alleen mogt gelukken, de daarbij staande woning welke slechts weinig beschadigd werd, te behouden, en waarschijnlijk daarvoor ook de daaraan belendende molen. Eene derde spuit, van Voorburg, heeft veel dienst gedaan tot vrijwaring van het over den molen liggende buitenhuis. De afgebrande molen was tegen brandschade verzekerd.

» Gisteren avond heeft in den Koninklijken franschen schouwburg plaats gehad het aangekondigde concert van de beroemde toonkunstenaars, den heer *Rubini* en mevrouw *Persiani*, hetwelk niet minder dan het vroegere aan de hoog gespannen verwachting van het publiek voldaan heeft, en dat vereerd is geworden met de tegenwoordigheid van Hunne Majesteiten, den Koning en de Koningin, benevens H. K. H. Mevrouw de Prinses *Sophie*. Beide vermaarde kunstenaars hebben ruimen lof ingeoogst, en zijn tot tweemalen teruggeroepen, om de door hen voorgedragen zangstukken nogmaals te herhalen."

— Den 23 dezer overleed te Middelburg, in den ouderdom van 79 jaren, de heer *Johan de Kanter*, *Philz.*, lector matheseos physices et astronomiæ aan de illustre school te dier stede, secretaris van het Zeeuwsche genootschap der wetenschappen, lector bij het natuurkundig gezelschap aldaar en lid van onderscheidene geleerde genootschappen. Hij was een man van buitengewone en veelzijdige kennis, die zich in ons vaderland door onderscheidene wetenschappelijke geschriften op eene vereerende wijs heeft doen kennen en tot in zijnen hoogen ouderdom steeds nuttig werkzaam was.

— Den 23 dezer zijn de schuur en stalling van den landbouwer *H. Giljam*, te Zierikzee, welke laatste geheel gevuld was met hooi en granen, eene prooi der vlammen geworden. In weerwil der

spoedig aangebragte hulp en den loffelijken ijver, waarmede al de brandspuiten werden aangevoerd, is alles verbrand, doch was gelukkig tegen brandschade verzekerd. De brand is ontstaan door het broeijen van het hooi.

— Uit Kampen schrijft men, dat de beurtman, van Amsterdam op Harderwijk, na III maandag van Amsterdam te zijn vertrokken, den daarop volgenden nacht door den Zwolschen beurtman overzeild geworden is, waardoor dit vaartuig gezonken is, terwijl de Zwolsche beurtman zijn weg vervolgd heeft. De passagiers, mannen, vrouwen en kinderen, twintig in getal, hebben drie uren in doodsgevaar op den achtersteven van het gezonken schip doorgebragt, van waar zij des morgens door een Gooischen visscher zijn gered, gelijk ook de schipper en zijn twee knechts. Gelukkig was het stil weder, anders zouden de schipbreukelingen waarschijnlijk omgekomen zijn.

— In de op den 23 dezer door de Nederlandsche Handelmaatschappij te Middelburg gehouden veiling van 13,100 balen *Java*-koffij, is alles in consumptie verkocht van 26 tot 31½ cents.

En op de veiling van *Java*-indigo en *Java*-cochenille, door dezelfde Maatschapppij op den 24 te Amsterdam gehouden, zijn de 1729 kisten *Java*-indigo verkocht, de gesorteerde van *f* 2 tot *f* 5, en ongesorteerde van *f* 1. 80 tot *f* 4,20, terwijl de 28 kisten *Java*-cochenille, welke op *f* 1,50 à *f* 3.50 getaxeerd was, voor *f* 1,75 à *f* 3.30 verkocht zijn. Alles is zeer willig verkocht en tegen hooger prijzen dan in de laatste veiling van April.

— In bijzondere berigten uit Java, van den 4 Mei, door een geacht Duitsch dagblad medegedeeld, wordt de herstelling der rust op de Westkust van Sumatra bevestigd, doch zeer geklaagd over het gebrek aan krijgstucht onder de op de kust van Guinéa aangeworven Negertroepen. Ook wordt daarin de vrees te kennen gegeven voor eene nieuwe vredebreuk met de Radscha van het Vorstendom Tromo, tusschen Tapanulie, de Kotta-landen en Padang gelegen; met welken Vorst evenwel nog werd onderhandeld, zoodat de hoop op het behoud van den vrede nog niet geheel verloren was. Verder leest men in deze berigten, dat men op Java met vernieuwden ijver voortgaat aan den bouw der op dat eiland aangelegd wordende vestingwerken, aan welke dagelijks 12 à 15,000 menschen arbeidden. Eindelijk wordt nog in deze berigten gemeld, dat het getal der Javanen, die tot den Christelijken godsdienst overgaan, merkelijk toeneemt: in de residentie Soerakarta zouden meer dan 1000 inboorlingen het Christelijk geloof hebben omhelsd.

Voorts leest men in de *Javasche Couranten* eene dagorder van den generaal-majoor *Cochius*, kommandant van het Indisch leger, van den 5 Mei, waarbij hij het gedrag der Nederlandsche troepen gedurende den jongsten opstand op Sumatra hooglijk prijst; aankondigt, dat Zijne Exc. de gouverneur-generaal den 2den luitenant *Banzer* en den door zijnen officier hoog geprezen serjant *van Holy* respectievelijk tot 1ste en 2de luitenant, voor verdienste op het slagveld, buitengewoon bevorderd, en daarmede de geheele bezetting van het fort Gongoen-Malembang voor haar manmoedig gedrag eene erkentelijk belooning geschonken heeft, en waarbij hij, uit naam van gemelden gouverneur generaal, 's gouvernements tevredenheid te kennen geeft aan de troepen, die ditmaal weder zoo bijzonder hebben uitgemunt, in het algemeen, en den kolonel *Michiels* in het bijzonder, met bijvoeging, dat zulks ter kennisse gebragt zal worden van onzen geëerbiedigden Koning.

— Blijkens bekendmaking van den minister van finantien heeft de middelprijs der granen over het geheele rijk, over het tijdvak van 20 Augustus tot 19 September bedragen als volgt: *Per mud*: Tarwe *f* 9,36½; Rogge *f* 6,11; Boekweit *f* 5,99; Gerst *f* 4,13; Haver *f* 2,85; ongepelde Spelt *f* 2,69; diensvolgens zullen gedurende de maand October, de regten op den in- en uitvoer zijn als volgt: *Inkomende regten per mud*: Tarwe en gepelde Spelt 25 c.; Rogge 15 c.; Boekweit 30 c.; Gerst en Mout 50 c.; Haver 75 c.; ongepelde Spelt 75 c. *Uitgaande regten*: Tarwe en gepelde Spelt 50 c.; Rogge 30 c.; het overige *vrij*.

DE GEDENKSCHRIFTEN VAN Mevr. *LAFARGE*.

De bekende schrijver *Jules Janin* heeft in het Feuilleton van het *Journal des Débats* een even scherp als welgeschreven artikel of recensie over genoemde gedenkschriften geplaatst, 't welk wij, bij de beruchtheid die de zaak van de schrijfster in en buiten Frankrijk gemaakt heeft, wel der overneming waardig geacht hebben.

Het is noodig, en daarom zal ik u die geheele schandelijke geschiedenis verhalen; des te erger voor mij en voor u, indien het eene noodzakelijkheid van onzen tijd geworden is, een dergelijken afkeer te overwinnen. Gij wilt de indrukken, die u de hoven van assises geven; gij zijt tegenwoordig, met gerekten hals, bij die verfoeijelijke debatten, vol moord en vergif; zoo de misdaad slechts ongeloofelijk zij, gaarne plaatst gij dan de beschuldigde op een prachtig voetstuk; gij leeft, gij slaapt, gij eet niet meer, sedert de doorluchtige misdadiger op het onteerend zitbankje is gezeten; wat meer zegt, gij staat er op, om deze schandelijke zetelplaats der misdaad met fluweel en goudborduursel te bekleeden; van het zitbankje maakt gij een prachtigen leuningstoel, van de beschuldigde het model voor de modehandelaarsters; met welsprekenheid en poëzy, met deelnemend medegevoel van allerlei aard omgeeft gij de groote misdadigers, die u genoegen verschaffen, even als gij met uwe groote tooneelkunstenaars doet; de eene zoowel als aan de andere, beschenkt gij met eeremantels en eerekroonen; voor beiden hebt gij toejuichingen en glimlachen over; voor beiden maakt gij rumoer, stort gij tranen. Zinneloozen en misdadigen, daar gij zijt! Ziet gij dan niet in, dat deze immerdurende nieuwsgierigheid, die eindelooze en telkens vernieuwde belangstelling, die hartstogt die dagelijks weder ontvlamt, die nietig kleine bijzonderheden, welke u het hart doen kloppen, ziet gij niet, dat zij even zoovele aanmoedigingen zijn voor de ondeugd, voor de misdaad, voor den leugen, voor het vergif en den moord? Zinneloozen en wreedaardigen! Thans is het gewigt der zaak niet meer in de misdaad gelegen, maar in de wijze waarop diezelfde misdaad zal bedreven zijn. Vermoordt uwe partij in den hoek van een bosch, met eene ruwe, woeste hand, met een verroest mes of een slecht pistool, wel nu! dat is eenvoudig de zaak van den gendarme, van den procureur des konings en van den beul; maar maakt gij uw slagtoffer af met eene sneeuwwitte hand, met een gedamasceerden dolk, het hoofd gesluijerd, in de eene of andere woning van de chaussée d'Antin; terstond is het, geluk, mijn broeder! zie u daar boven allen schoon, vermaard, bewonderd! Gelukkige die gij zijt, gij zijt het voorwerp der algemeene belangstelling; de grootste tooneelspeler der wereld! — Hoe is het met uwe welstand, mijn heer! — En gij, schoone dame, hoe gaat het met uw zenuwtoevallen? Bedaar toch, rust uit, slaap, eet en drink goed! Over vijf of zes maanden, wanneer wij tijd zullen gehad hebben om ons paleis van justitie te witten, ons zitbankje nieuw te overtrekken, onze eikenhouten banken schoon te doen glimpen, onze goede gendarmen in een nieuw pak te steken, de toga's uwer regters te doen opknappen, wel nu, dan zullen wij uwe bevelen komen vragen, om te weten of het u behagen zal, om voor mijne heeren de gezworenen te verschijnen.

Ja, schandelijk is het, dat de misdaad niet eender voor allen is! Ja, schandelijk, verraderlijk en laf, dat zekere ellendelingen zoo los weg gevonnisd, veroordeeld en omgebragt worden, als waren zij razende honden, terwijl andere ellendelingen jaren lang onbeschaamdelijk, door groote beweging en woelen, hun leven rekken. Wat zeg ik, het schreeuwt voor God en de menschen om wraak, dat de eersten naauwelijks een advokaat, bij toeval of verrassing, uit de laagste klasse van dat ontelbaar heer advokaten vinden, die alle regtbanken van Frankrijk overstelpen, terwijl de anderen, alleen omdat hunne misdaad iets vreemds en zonderlings heeft, omdat hunne handen naar eau-de-Cologne en bloed, hunne kleederen naar edele geuren en bloed ruiken, niet slechts de grootste redenaars vinden om hen te verdedigen, maar dat het hun vergund wordt, eenmaal reeds dood zijnde, uit hun graf, hoedanig dit ook zij, weder op te staan, om op nieuw een pleidooi te beginnen, vol leugens, laster, hoon en sentimentele zotternijen! Nadert, mijne heeren, ziet hier room, in een keurigen oude Sèvrebeker, en in die room heerlijke aardbezien, en op die aardbezien geurige rozenbladeren... Eet er van, eet met graagte. Maar bedenkt alleen, dat eene sierlijke en teedere hand, op den bodem van die goudgeëmailleerde vaas, onder die room, die aardbezien en die rozenblaadjes, een zeer kleine vingergreep rattenkruid gelegd heeft.

Gewis, 't is schandelijk, en doet ons van schaamte blozen, dat hij die zich het meest in slijk en bloed gewenteld heeft, een *Lacénaire*, eene *Lafarge*, eene *Peijtel*, een *Eliçabide*, het regt heeft om de pen op te vatten, en onmiddellijk, onder de afschuwelijke bescherming zijner misdaad, het edel beroep der letteren durft te aanvaarden. Hoe! in dit onteerde graf blijft deze vrouw slechts één regt over, het regt om te schrijven, het regt om te lasteren en te liegen, het regt om boeken te schrijven, evenzeer als de heer *de Chateaubriand*, of de heer *Lamartine*! Zie haar, zij die zich op de hoogte van schrijfster stelt, op de hoogte van het geschreven woord, zie haar, die voor God en menschen, tegen hare regters getuigt, tegen het vonnis dat haar treft, tegen den dood, waarin zij begraven ligt! In der daad, dat is woede, dat is bijsterzinnigheid! Wie heeft dan in deze gansche zaak het proces verloren? Mevrouw *Lafarge*, of Mevrouw *Léotaud*? Het is Mevrouw *Léotaud*. 't Is de jeugdige, schoone, geboonde, onschuldige vrouw, door haren naam, door hare betrekking zelve, aan al de schandalen van het gewone leven prijsgegeven; arme vrouw, aldus op de bank van het hof van assises gesleept; in die vreeslijke blikken, in die beleedigende nieuwsgierigheid deelende, ten prooi aan al de afschuwelijke eigenzinnigheden van de openbare denkwijs. Zij geloofde vrij te zijn gekomen met al de geruchten van de vergiftigster; neen! niets is nog afgedaan! zie hier twee, vier, misschien twintig boekdeelen, die het licht zullen zien ten gevolge van die diefstallen, die vergiftigingen, die wederopgravingen, van dien walgelijken stank van verrotte

ingewanden, van die afschuwelijke deelen in staat van ontbinding, van arsenic en rattenkruid!

Ik weêrhoud mij, want ten slotte betreft het toch slechts het boek eener doode; *res nullius*, zegt het romeinsche regt; — ik heb mijne bedaardheid noodig; ik heb die noodig, om aan te toonen, dat die afschuwelijke letterkundige speculatien, God dank, geheel en al de grondstoffen ontbreken, die — ik zeg niet de duurzame boeken, — maar slechts de boeken hebben, die men in een uur tijds leest. De dag waarop het slechts noodig zal zijn, om *Henriette Wilson*, *Lacenaire*, *Fieschi*, *Elicabade*, Mevr. *Lafarge* te heeten, om een toegejuicht, aangehoord, door allen gelezen schrijver te worden, die dag zal ook de laatste zijn van de letteren, van de kunst, de braafheid, den smaak en het gezond verstand! Zou dan de misdaad het sijmbool van den letterkundigen roem zijn, zouden besmette en bevlekte banden dan genoegzaam zijn, om met onrein prosa de bladen van een boek te vullen; onmogelijk! Maar, stel u gerust, en dit is ten minste eene vertroosting, alles ontbreekt aan dit met bloed besmet boek: kunst, smaak, edele hartstogt, beweging, leven, waarheid. Bij deze afschuwelijke lectuur is de geest zoowel als het hart spoedig met afkeer en walging vervuld. Met welk regt geeft gij mij dit boek van geregtszaken? Zend het aan den beul terug.

Zie hier deze geschiedenis van *Maria Cappelle*, *door haar zelve geschreven*, zooals op den titel harer gedenkschriften staat. Zij werd op den naamdag haars vaders in 1816 geboren. Men liet haar dragen, maar te vergeefs, *de fraaiste mutsen*, en *de meest coquette toiletten*; het kind was lelijk, klein en geheel zwart; zij had, gelijk alle kinderen, een klein wagentje, eene bonne, *die hare lekkernijen met den jager deelde*, eene grootmoeder, een grootvader, kippen, eijeren, eenden, een klein zusje, kussen, en al wat tot het kinderspeelgoed behoort. In een werk, door een eerlijk man geschreven, zouden al die bijzonderheden onverdraaglijk kleingeestig schijnen; maar de misdaad siert al die zaken op, de toiletten, de bonnes, de lekkernijen, de jagers, de grootmoeder, de eenden en het kinderspeelgoed. *Marie Capelle* brengt dien geheelen jeugdigen leeftijd te Villers-Hellon door, en het kind werd niet beschuldigd zelfs van het kleinste kieken doodgemaakt te hebben.

(*Het vervolg hierna.*)

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden de volgende fondsen verhandeld: Ned. 2½ pCt. 51¾; id. 5 pCt. 101 een zest.; Kansbill. 25 5/16; Amort.-Synd. 4½ pCt. 92; Handelm. 154; O. I. 5 pCt. 97 5/8; Rusland 5 pCt. 105⅝; Spanje 16 5/16; Passief 5/8; Bras. 71; Peru 5¾.

*** Men zoekt in de Provincie *Noord-Braband*, voor een Heer van omtrent 40 jaren, en van de Protestantsche godsdienst, gelegenheid tot Inwoning, met den Kost en het gebruik van eene vrije Kamer, voor den prijs van omtrent *ƒ* 200,—. — Adres, *franco*, onder Lett. G. G. aan de Wed. J. DEN BULT, Boekhandelaresse te *'s Gravenhage*.

FABRIEK

van CARCEL-, MECHANIEK-, REGULATEUR- en andere LAMPEN, te BREDA.

C. H. WIERCX, Fabrikant, heeft de eer zijne geëerde Begunstigers te verwittigen, dat hij zijn MAGAZIJN verplaatst heeft op de Groote Markt, ten huize van Mejufvrouw de Weduwe FOLLA, Lett. A. N°. 410, zijnde thans ruim voorzien zoowel van alle soorten van LAMPEN als GALANTERIEN, BIJOUTERIEN en verder tot dat vak behoorende. Hij beveelt zich in ieders gunst.

NB. Bovengemelde repareert en verandert ook alle soorten van LAMPEN.

*** Op Woensdag 20 October 1841, 's namiddags ten *vijf* ure, zal in het Regthuis te *Ridderkerk*, voor 3 jaren worden Verpacht:

De ASCH en VUILNIS in de op te geven uitgestrektheid vallende, waarvan de Voorwaarden gedurende acht dagen voor de Verpachting aldaar ter visie liggen.

*** Il paraît depuis quelques semaines à Bruxelles un nouveau journal intitulé LE GLOBE; cette feuille qui est quotidienne et de grand format, ne coûte que 32 fr. par an, ou 8 fr. par trois mois, port non compris, au lieu de 60 fr. et de 15 fr. — Elle donne outre les nouvelles politiques judiciaires, économiques et autres, qui forment la matière des journaux ordinaires, un double feuilleton, de littérature, nouvelles, mémoires, causes célèbres, etc.

Depuis le 15 août, LE GLOBE *belge* a déjà publié en articles de littérature et autres: *le Spéronare*, par Alex. Dumas; — la *Chronique de Charlemagne*, par le même; — *Mouton*, par Léon Gozlan; — *Paul Duvert*, par Elie Berthet; — *Mlle De la Charnaye*, par E. Ourliac; — le *Procès Ferrand*, pendant du procès Gilisquet; — Des Mémoires de Mme Laffarge, par Janin; — *la Convention du 13 juillet*, brochure politique, par M. Duvergier de Hauranne, député du Cher; — *Lettres sur Rome*, à M. de Salvandy, par Raoul Rochette; *Souvenirs d'un inconnu*, (Barthélemy); — *Un vieux voyageur anglais*, par C. B.; — *le Cordonnier de Rouen*, par Aug. Luchet; — *Les eaux d'Ems*, par Aug. Guinot; — *Imbroglio italien*, par Henri Berthoud, — *Les deux coups de sabre*, par Marie Aycard; — *Les deux peintres*, par le même; — *Une suite du traité de Tilsitt*, par H. Raisson; — *Stephen Gérard*, par Henri Berthoud; — *Souvenirs d'un voyage en Algérie*, par E. Burette; — *Mémoires d'un voyage autour du monde*, par J. Janin; — *Une vengeance*, par B. Gallet; — *Deux morts illustres*, par J. Janin; — *Voyage autour de ma tombe*, par Altaroche; — *Traditions et Légendes de la Suisse*, par X. Marmier; — *Le bourgeois de Vitré*, par Paul Féval; — *Espagne*, poésies par Théophile Gautier; — *La maison du Bon Dieu*, par Lurine; — *Colonie de Mettrar*, par Paul de Musset.

LE GLOBE publie chaque semaine une revue originale des *Modes à Bruxelles et dans le nord de l'Europe*, et une *Esquisse des modes à Paris*, par Mme C. R.

On s'abonne au GLOBE à l'administration des postes et à Bruxelles, Montagne-aux-Herbes-Potagères, 25.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de pers gekomen en wordt alom verzonden:

SCHOOL
DES
RUITERS TE PAARD,

UITGEGEVEN WORDENDE OP LAST VAN ZIJNE EXCELLENTIE DEN DIRECTEUR-GENERAAL VAN OORLOG.

Prijs *ƒ* 0,60.

INHOUD:

Eerste les. 1°. Het rijden zonder stijgbeugels en sporen. 2°. Het rijden met stijgbeugels en sporen. 3°. Het rijden met de trens in de tweede stelling der vuisten. 4°. De galop. — *Tweede les*. 1°. Werkzaamheden met de stang. 2°. De galop. — *Derde les*. Oefeningen met de wapenen. 1°. Oefeningen met de sabel. 2°. Oefening met de lans. 3°. Oefening met de vuurwapens. — *Vierde les*. 1°. Buitenwerkzaamheden. — Bijzondere oefeningen en gedragregels in buitengewone gevallen. — Gedragregels voor den ruiter bij het berijden van gebrekkige paarden.

HANDLEIDING

TOT DE LEER VAN HET

HOEFBESLAG,

of naauwkeurige Beschrijving van den Bouw of het Maaksel van den Hoef des Paards; der Hoefijzers en der verschillende Duitsche, Fransche en Engelsche wijzen van Beslaan, alsmede van het Beslaan, zelf, voorgedragen in 10 lessen en met eene uitslaande Plaat verrijkt,

DOOR

F. C. HEKMEYER,

Vee-arts der 1ste klasse, adjunct-Paarden-arts, Chef der Veterinaire Dienst bij het Regiment Rijdende Artillerie.

Dit Werkje is vooral gevolgd naar dat van den beroemden Hoogleeraar SCHWAB, getiteld: *Katechismus der Hufbeschlagkunst* u. s. w. *Sechste Auflage*. München 1834, en bevat, in een klein bestek, alles wat eenigzins in betrekking staat tot de kennis van den Hoef en deszelfs Beslag, terwijl daarin vooral de verschillende *Duitsche*, *Fransche* en *Engelsche* wijzen van Beslaan worden beschreven. Het is daarom niet alleen voor Vee-artsenijkundigen en Hoefsmeden, maar ook voor Paarden-liefhebbers, en vooral voor hen, wier betrekking eene meer dan oppervlakkige kennis van het Hoefbeslag vordert, onmisbaar. Hetzelve is van eene uitslaande, goed uitgevoerde Plaat voorzien, die, behalve negen Afbeeldingen, tot de Ontleedkunde van den Hoef betrekking hebbende, een Model-Hoefijzer, in deszelfs natuurlijke grootte afgebeeld, bevat. De Prijs is 90 Cents.

VERHANDELING

OVER

DEN KOLDER DER PAARDEN,

VOORAL UIT EEN GEREGTELIJK VEE-ARTSENIJKUNDIG OOGPUNT.

Naar het Hoogduitsch van F. NÜSKEN, vrij gevolgd en met vele aanmerkingen vermeerderd door denzelfden Schrijver.

MET EENE VOORREDE VOORZIEN VAN

Dr. A. NUMAN,

Hoogleeraar, Directeur der Vee-artsenijschool te Utrecht.

Dit Werkje bevat eene volledige en naauwkeurige beschrijving van deze in ons land veelvuldig voorkomende ziekte in al hare verschillende vormen, en geeft tevens gewiglige wenken aan de hand, die voor elken Paardenliefhebber, doch vooral voor den geregtelijken Vee-arts van het hoogste belang zijn, en zijn gevoelen over den al of niet wettigen koop of verkoop van het daaraan onderhevige paard bepalen of wijzigen. Prijs 90 Cents.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.